

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ҚИШЛОҚ ХАЖЖАТИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади

Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади

Баҳоси 3 тийин.

1988 йил 1 март

СЕШАНБА

№ 50 (4.246).

СОҒЛОМ КЎЧАТ— ТЎЛИҚ ҲОСИЛ

Калинин районидаги «Текстильщик» совхози деҳқонлари жорий йилда шаҳарликлар дастурхонига ҳар йилгидан мўл ва сара сабзавот маҳсулотлари ҳада этишга аҳд қилишган. Шу ниятда экиш-тиқиш ишлари жадал ҳамда соз олиб борилапти.

«Соғлом кўчат — тўлиқ ҳосил» деганларидек, Рихсибой Муродалиев бошлиқ парник хўжалиги миришкорлари плёнкали майдонга 19 килограмм карам, 5 килограмм помидор уруғи сепишганди. Ҳаммаси беҳато униб чиқиб баравж ўсмоқда. Айни кунларда карам ниҳоллари маҳаллий ўғитга тўйинтирилган, яхшилаб текисланган карталарга кўчириб ўтказилапти. Бу юмушда айниқса Равил Сафоев, Уляна Баракина, Кумуш Жуманазарова сингари ишчилар ғайрат кўрсатмоқдалар.

Парник хўжалигимизда 2 миллион туп соғлом карам кўчати ўстирилмоқда, — дейди Рихсибой Муродалиев. — Ҳозиргача унинг 1 миллион 500 минг тупи пудратчи зvenoларга тарқатилди. Помидор ниҳоллари эса меҳр билан парвариш қилинапти. Яқин кунларда уни ҳам шерикларимизга тортиқ этамиз.

И. ҚОСИМОВ.

Бувайда районидаги «Коммуна» колхозини пахтакорлари бу йил 2.035 гектар майдонда чигит экиб, мўл ҳосил етиштиришни қўлашмоқда. Айни кунларда қўлашма пухта тайёргарлик қилинапти. Карталар текисланиб, ариқ-зувурлар тартибга келтирилмоқда. Далага қўлаб маҳаллий ўғит чиқарилди. Бу борада Кенжаҳон Мамадалиева

бошлиқ бригада аъзолари бошқаларга намуна. Аҳил коллектив 84 гектар ерда деҳқончилик қилиб, ҳар гектаридан 37 центнердан оқ олтин етиштиришни мўлжалламоқда. СУРАТДА: илгор бригада бошлиғи, халқ депутатлари район Советининг депутати К. Мамадалиева.

Т. ХАМРОҚУЛОВ фотоси.

БЕДОР ТУНЛАР

Борлиқ қоронғулик қўйинда мудрайд. Қаерданлар итларнинг ўқтин-ўқтин ҳуриши қўлоққа чалинади. Вагон-уй деразасидан тушган хира шуълагина ҳовлини сал ёритиб турибди. Ана вагон эшигини қия очилди. Ҳовли ёришгандай бўлди. Эшикдан баланд бўйли киши чиқиб, зинадан туша бошлади. Яна бир киши қўйинди. Унинг қўлида тошфонар бор эди.

— Ҳой, бироз сабр қилсангиз-чи?

— Теакоқ бўл, ана қўй маърапни.

Улар олдинма-кейин қўрага киришди. Қўй-қўзлар қўзғолди қўлиди. Ён-тарофда ўн беш чоғли совлиқ бор эди. Улар бутун-эрта қўзғолди керак.

— Ана, айтмабидим, — деди новча киши, — яна сабр қилинг, дейсан. Ия, бир йўла учта тугибдими?

— Вой жониворлар-ей, — деди аёл тошфонар ёруғини қўзғолди тугиб, — қандай яхши, кечати учовчаг шеласан. Қанчадан-қанча йўл

— Менга қара, эртага Абдумалик Абдуллаев қўйчилик фермаси мудури. Буларга алоҳида эътибор керак. Энаси учовчаг яхши сут бермаса бўлмайд.

— Тўғри айтасиз, чол, ем, озуқа дегандай.

Улар шу кеча ўн беш мартага яқин қўрага чиқиб қайтишди. Тонгта бориб икисининг ҳам қўзи ялинди. Аммо эрта турши, қўзларга қараш керак.

Бу кунлар — чўпонлик учун синов. Уйқу қаёқда дейсиз. Қўзи ялинган-илинмаганлигини ҳам ўн беш кундан бери билишмайд. Аммо тўйиб, мириқиб дам оладиган кунлар келади. Ҳозир уларга қўзғолди керак.

Қўрбонбой ака қўлга таёқ ушлаганига 40 йилдан ошди. Эҳ-ҳе, чўпон ҳаёти сермашақат ва серзавқ.

Ҳали қор ёмиғир, ҳали шамол ва совуқда меҳнат қиласан. Қанчадан-қанча йўл

босасан, яйлов кезасан. Аммо бу насабга меҳр қўймаган одам қўй ишлай олмайд. Бир кун бўлмаса, бир кун чўпонлик тағини ташлаб қочади. Бундайларни «Қўрбонбой ака» қўй қўрган. Чўпонлик тағини тутган, катталар ўғитига амал қилган асло кам бўлмайд. Мана, ўзидан мисол. У олтинча яқинлашса ҳамки, тағини ташламайд. Чўпонлик қилиб бировдан кам бўлгани йўқ. Турмуш ўртоғи Ойлархон билан ҳамфир, қанчадан-қанча яйловни кезмади дейсиз.

Ойлархон тўғи, фаровон. Тағиди машина. Ёттига фарзанд қўрди. Уларнинг орзу-ҳавасини қўриш ота-она учун накта бахт. Мана, ўғил. Умаржон яқин ёрдамчиси. Қўрбонбой аканинг айтишича, шу ўғилнинг чўпонлиққа меҳри кучли экан. Ота насабини олса, ажабмас.

Қўрбонбой ака Жўраевнинг Комсомолдобда келганига ҳам роппа-роса ўн тўрт

йил тўлибди. Улар бир жойда — «Дўстлик» совхозида ишлаб, илаб келишарди. Ҳўжаликда ҳўрмати, ўз ўрни бор. У айни кунларда 449 та қўйни парваришлаб келаётди. Шулардан 191 таси совлиқ. Унинг қўрасида қўзғолдиш ҳар йилгидан эрта бошланади. Мана, бутунга келиб асосий қисм совлиқлар қўзғолди. Шундан 6 таси эғиз, 2 таси учтадан қўзи берди. Ҳозирги кунда учтадан қўзи берадиган қўйларнинг ўзи кам. Қўрбонбой ака бундай қўйлар наслини сақлаб қўлиш, қўпайтириш тараддулида юрибди.

Биз Қўрбонбой ака Жўраевнинг меҳнат фаолиятиндан бир лаъза келтирдик, холос. У айни кунларда тўл олти масвумини тез ва соз ўтказиш, совлиқлардан солом ва дуркун қўзлар олти мақсадда тер тўзмоқда. Шунинг учун ҳам кунларни, тунларни бедор ўтказмоқда. Унинг мусобақалари Раҳматхон Омолов ва Мухтор Жўраев бошлиқ отар чўпонлари ҳам масвумини ҳар каттадан самарали ва муваффақиятли ўтказишарди.

Н. ТОЖИБОВ.

Айрим сайлов округларидан СССР Олий Совети ва Ўзбекистон ССР Олий Советига депутатлар сайлаш тўғрисидаги

АХБОРОТ

Урин бўшаб қолган депутатлар ўрнига учта сайлов округида СССР Олий Советига ҳамда тўққизта сайлов округида Ўзбекистон ССР Олий Советига 1988 йилнинг 28 февралда депутатлар сайлов ўтказилди.

Қўйидагилар СССР Олий Советига сайлов округида депутат этиб сайландилар:

Каримов, Ўзбекистон Компартияси Қашқадарь области комитетининг биринчи секретари;

Наманган областининг 590-Чортоқ сайлов округидан — ўртоқ Назирхон Норматов, Чортоқ районидagi Навоий номили колхоз бригадир;

Шоҳрисабз сайлов округидан — ўртоқ Ислом Абдуғаниевич

594-Самарқанд шаҳар сайлов округидан — ўртоқ Нурмамад Норов, Самарқанд кўн заводининг ишчиси.

Қўйидагилар Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат этиб сайландилар:

Тошкент областининг 93-Калинин сайлов округидан — ўртоқ Расул Ғуломов, Ўзбекистон уруш ва меҳнат ветеранлари республика кенгаши раиси;

Тошкент областининг 108-Келес сайлов округидан — ўртоқ Ойди Ёқубов, Ўзбекистон Ёзувчилар союзини раисининг раиси;

Андижон областининг 127-Хартум сайлов округидан —

ўртоқ Эскандер Аппазович Тоймазов, Ўзбекистон ССР енгил саноат министри;

Қашқадарь областининг 214-Киров сайлов округидан — ўртоқ Баҳодир Фазлиддинович Жалолов, Ўзбекистон Рассомлар союзини раисининг раиси;

Қашқадарь областининг 234-Ленинград сайлов округидан — ўртоқ Абдулҳошим Муталов, Ўзбекистон ССР дон маҳсулотлари министри;

Наманган областининг 246-Саноат сайлов округидан — ўртоқ Абдулҳолик Абдураҳмонов, Айдарқулов, халқ депутатлари Навоий область

Совети ижроия комитетининг раиси;

Наманган областининг 270-Консовий сайлов округидан — ўртоқ Николай Васильевич Рабов, Ўзбекистон Компартияси Наванган область комитетининг иккинчи секретари;

Самарқанд областининг 332-Оқтош сайлов округидан — ўртоқ Владимир Георгиевич Денисов, Кизил Байроқ ордени Туркистон ҳарбий округи қўшинлари қўмондонининг биринчи ўринбосари;

Хоразм областининг 458-Ленин сайлов округидан — ўртоқ Юрий Петрович Литвиненко, Ўзбекистон ССР савдо

Елгонининг умри қисқа. Мақол.

Аноним хатлар бекор қилинганлиги ҳақидаги қарор ҳали газеталарда босилмасдан, тунда «Время»да берилгандай унинг адолатли акс савдоси халқ қалбига баралла шиктилла бошлади. Кўчаларда қарнай-сурнай, рақс, қўшиқ бошланди. Аламзада бир қарнайчи тоғга чиқиб, қўшинининг деразасига қараб тонг оттувча қарнай чалди. Чарчаганда ўғилга чалдирди. Одамлар бош кийимларини омонга киритишган, бир-бирларини қўчоқлашган. Анонимхон дастидан икки йилдан бери шол бўлиб ётган Абдукарим шартта ўриндан турганича юрб кетса бўладими! Тўхматдан соқоқ бўлиб қолган Алихон аканинг ашула айтиб

юбгоранини илма дейсиз! Кўча-кўйда тўғ-тоғи. Сай-нинг худди ўзи. Одамлар бир-бирларини мақмога қорлашган, тонг оттувча таниш-билишларини табриклаган. Карим бобо товуқнасининг эшигини ланг очиб юборди. «Яйра, кўлга ағана, жониворлар, товуқ эмас, от боқайти деб эъшикдан чўчиб, бир йилдан бери сенларини қўшимдан яшириб келаман-а».

Тўғназар бобо хўтгининг бошини силарди:

— Сен етмигани ҳам эъшикдан-а, уруғинга ўт тушурлар. Мен сўрадим:

— Хўтгинингизни илма деб эъшикда, бува!

— Э, мени «Жигулани» бор, деб биткишди. Хўтгини «Жигулани» қилиб ёзган одамнинг

ЎЛДИ, БУТУНЛАЙ ЎЛДИ

«Жигулани» илма деб эъшикни кўз олдингизга келтиринг, болам.

Киникингиз азаси кингадир қувонч келтирар экан. Дунй шунанга, галм-гал. Бу сафар адолатчи, ҳақиқатпарварлар елкасига офтоб теғди. Хўш, шундай дамба анонимхонлар томоғинда илма гап!

Адолат уйининг ичидан берди оғиб, дум тушиб ёзаётган эрига деди:

— Ҳай, дадаси, дамнингизни олсангиз-чи, овоза бўлиб илма қиласиз. Энди ҳеч ким ўқимайди ёзганларингизни. «Юмалоқ

хатлар бекор қилинди.

Эр зарда билан эшикни очди:

— Аноним! Аноним!

— Ким айтди!

— Телевизорда айтди.

— Шум хабар етказганинг учун уч талоқсан.

— Хайрият-э, ёруғликка чиқадиган кун ҳам бор экан! Ўзи сиз билан аномининг устидан ёзмасин, деб кўрққангиздан яшаб келардим. Сиздан қора юрак билан яшагандан қўра, соқоли оппоқ, юраги ҳам оқ тўқсон ёшли чол билан яша-

ним минг марта афзал. Алвидо!

— Ҳу, тўхта, уша чолни фамилияси билан адресини айтиб кет!

Адолат «энди ёзганингиз икки пули деган маънони собиқ эрига шундай ҳаракатлар билан иззор этдик, биз бунинг учунчага етказмоқчи андиша қилма-миз.

Кўчага одам ситмайд. Гўё анонимхонлар оламида бомба портлагандек. Бир анонимхон эгинга хотинининг кўйлагини, оёғига туғилсини кидириб чиқибди. Ўнлаб анонимхонлар

ФЕЛЬЕТОН

шиларини тескари кийишган. Анонимхонлар негизда ўрмалаб юришибди. «Тез ёрдам»нинг қўнғирқоқлари тинимсиз жингиларди. Бир минг беш нафар анонимхонини тўтқоққа тутди, касалхонага олиб келишди. Икки юз етти киши йўлда жои берди. Саксон етти нафарни отир ахволда, тузаланишдан умид йўқ. Олтин беш тўхматчи дом-дараксиз йўқолди. Улар мутлақо изланмапти. Тўқсон олти анонимхоннинг қизи розиликсиз эрга тегиб кетди. Илгар қўрққангиздан яшайтган етмиш етти анонимхоннинг хо-

тиларни кийибди равнашда эрларини тарти этишди. Беш илгоғар ўзи ёзган хатларга қўшиб ўзини ёқиб юборди. Тўққиз анонимхоннинг яқини мана [учаси поёз] остига ташлади. Янгира у анонимхон ақлдан озди. Улар «Энди илма қилма, қандай яшаймиз, киспород етишмаяпти, деб алжирлагани алжирлаган.

Қўри киши киши жои бераётди васият қилди: «Залас анонимхонларини эҳтиёт қилинлар». Тўққиз нафарни ўзини ўзи осди. Одамлар анонимхонлар яшайдиган ҳовлиларини дарозларига қоракун суртиб чиқинди.

Қарнай-сурнай, ялла авинга чиққан сарни, анонимхонлар пак-лақ йиқилишарди. «Юмалоқ хата дастидан ўлганларининг бир қисми тирилди. Ғуноқдорлар

онланди. Ҳақиқатчиларнинг уйларидан кулгу, қўқча, илгоғарларнинг жондонидан йиғи, мотам овози эшитиларди. Кинга тўй, кинга аза деганлар шу-да.

Иттифон, ҳатто халқро аҳамиятга молини тўхматчи Қора Қўноров этиб қолтувча отиб қол тарзда иш тутди. У ўғилга айтиб туриб, худди билан қарор устидан юмалоқ хата эъшига кирди.

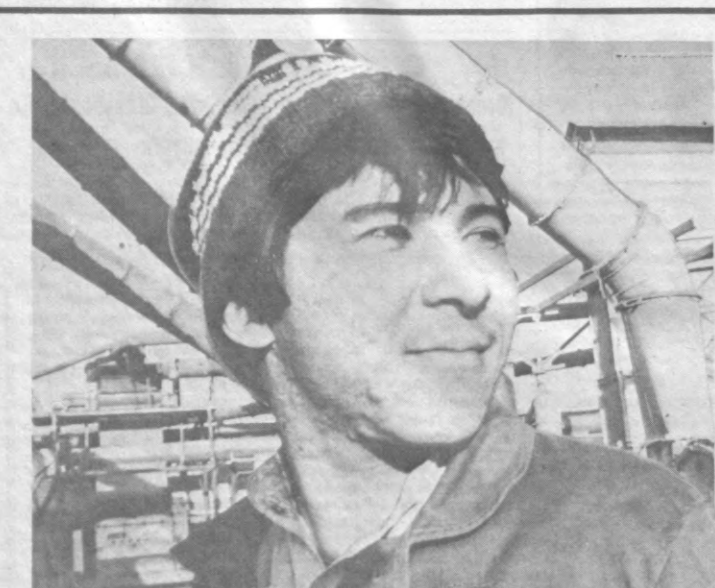
МУАЛЛИФДАН. Мен анонимхонхондаги бу ҳажанини маш-хўр илгоғардан бериб юбордим. Айтнинг-айтинг, конвертин очиб ўқимасин. Ўқиса, менинг устидан ҳам ёзгани мумкин. Энди ёзиб қайёча ҳам борарди! Бузоқининг югуриши сомонхона-гача. Тўғри!»

Тўхмат АШУРОВ.

A black and white portrait of a man with dark hair, wearing a dark suit jacket, a white shirt, and a dark tie with diagonal stripes. He is looking slightly to the right of the camera with a neutral expression. The background is a light, textured grey.

Б. СОДИҚОВ фотоси.

Я. ЭГАМБЕРДИЕВ,
манган ҳақиқати» об-
га газетасининг бўлим
ри.

А. ТҮРАЕВ фотолари.

(УЗТАГ).

БОЛАЛАР ҲАҚИДА ҒАМХЎРЛИК

(УЗТАГ).

Зокрижон Холмуҳаммад ўғли Фурқат таваллудининг 130 йиллигига

МУДОМИЗЗАТДА

Ҳар гал Қўқалдош мадрасаси ёнидан ўтганимизда негизан ўзбекистон ССР халқ раҳбари Насриддин Қўқалдошнинг «Фурқат Қашмирда» деб аталган гузал сурати кўз олдимизга келади. Ватанидан олисда, мовий сув соҳилида ҳаёлга чўшиб ўтирган шоир кўзларида соғинч, интизорликдан гуссага тўлган қалбни очибга бир ҳамдард го-йибдан келишини кутгандек узоқ-узоқларига паршон бо-қади...

Ҳа, у она дидердан йироқ-да. Шунинг учун дилхаста. Қўқалдош мадрасаси ҳуж-расида ўтказган кунлари эса инқийд фаолиятининг энг ёрқин, энг маҳсулдор даври эди. У бу ерда ҳаётни чуқур-роқ ўрганди. Мамлакатдаги иқтисодий, сиёсий, маданий ўзгаришларни тирайроқ ҳис этди, улут рус халқи мада-нияти билан яқиндан таниш-ди. А. С. Пушкин ва М. Ю. Лермонтов асарларини мута-лаа қилди.

Ўтган аср охирида ўз-бек адабиётида маърифат-парварлик гояларини олға сургани «Гимназия», «Илим ҳосияти», «Театру ҳақида», «Виставка ҳусусида», «Сув-ров», «Рояль тўғрисида» каби ноёб асарлари ана шу даврда дунёга келди. У ўз шеърларини «Туркистон ви-лоятининг газетасида» нашр эттириб турди.

Шоирда пайдо бўлган кўп саёҳат қилиш, ҳар хил халқ-лар ҳаётини, урф-одатларини ўрганиш оралиги уни олис ўл-каларга етаклади. Тошкент-

дан Самарқандга йўл олган Фурқат кейинчалик Туркия, Юнонистон, Болгария, Миср-да бўлди. Ҳиндистоннинг

Бомбай шаҳрида бир муддат яшагач, сўнгра Қашмирга ўт-ди. Муҳожирлик жониға тек-кач:

«Айди: «Эй бечора, қилдинг на учун тарки ватан?» Ман дедим: «Фурбатда Фурқат бор экан тақдирда!» — деб нола чекди.

Ўзи туғилиб ўсган Қўқон-да Муқимий, Захидий каби де-мократ шоирлар билан қил-ган суҳбатларини, дўстлар даврасидаги масрур кунла-рини эслади.

Ҳа, киндик қони тўқилган тулқини эсламай бўларми-ди! Унинг гузал табиятини «Баҳор айёмида», «Истар қўнғил», «Фасли гулдур» каби дилбар газалларида ёр-қин тараннум этган шоир қалбига бу туйғу айниқса яқин эди.

Саёру саёҳат Фурқатга та-салли бермади. Ўз дидерда бахтли одамларни кўрмаган-дек, ўзга юртларда ҳам маълум халқ дардиға шерик бўлди. Шунинг учун ҳам унинг шеърларида озодин-ка ташналик, ватанини улут-лаш, ёр ва дидер ишқининг мусавфолари ўзига хос овоз билан куйланади.

Умрининг сўнгги йиллари-ни Ернинг шаҳрида ўтказган шоир «Қачон бўлайки топ-кайман ҳаёв ёру дидерим-дан?» — деб қилган фиғони ҳамон кўзларимизда жа-ранглар турибди. Авлодлари бу нолаи ҳеч қачон унут-майди.

Зеро, маданиятимиз ва адабиётимиз тарихида янги саҳифа очган, маърифатпар-варлик, халқпарварлик, ва-тапарварлик гояларини та-раннум этган улут шоирининг номини мудоом иззат-ҳурмат билан тилға олинади.

ФУРҚАТ

ОҶКИМ

Оқим, йўқтур мен табиятга лойиқ улфатим, Анга нздор айласам кўнгулума доғи ҳасратим.

Бўлмади бир лаҳза форж бу жиҳон ташвишдин, Найлайи қон йилмай ортар дамодам меҳнатим.

Мен нечук кўргум бу дунёда дами хурсандлик! Дарду гам бўлгон эса рўзи азалад қисматим.

Ўтти умрим кеча-кундуз юз туман андишда, Дам-бадам ойнадек ортиб ўзумга ҳайратим.

Нукталарим мендадур андин киши олим эмас, Фош ўлур ақсондин иочор харфи иллатим.

Йилласам айб этмангиз, эй дўстлар, қадримғаним, Ошолар олдига бир пулча йўнтур қийматим.

Кўб жадал қилдим, биродарлар, кўнгул топпоқ учун, Ҳеч мақома етмади қилгон тамоан ғайратим.

Ҳол агар ушбу эрур бўйла тиркиликдин на суд! Бўлмаса бир қотла асҳоби жихонға ҳурматим.

Кимга: урдум ошнолик лойини хилос ила, Бўлдилар бегона, Фурқат, берди охир зиллатим.

АДАШГАНМАН

Ғариб бу вилоят хонимондин адашганман, Басонини мурғи ваҳший ошёндин адашганман.

Чекиб булбул каби афгон саҳарлар йилласам йўқ айб, Баҳор айёми ўтти бўстондин адашганман.

Азизим, муршидим, ҳам раҳбарим, тожи сарим—бошим, Ушал соҳибқарамлик хонадониндин адашганман.

Кезиб дашти муҳаббатим, сўроғи дўстин топмай, Адам анқосидек ному нишониндин адашганман.

Қолиб сарғашталиқ саҳросида ҳайрон саргардон, Улут даргоҳларининг, остониндин адашганман.

Тиркиман эл кўзига шуҷалиқ руҳи равоним бор, Вагарна ҳоли сурат, танда жониндин адашганман.

Бошимга тушти гурбат офтоби найлайи, Фурқат, Фалакнинг гардишдин соябониндин адашганман.

СУРАТИНГ

Не баолоғи эрди, эй шўхи дилоро, суратинг, Ақлими лол этти қилғунча тамошо суратинг.

Кетти бир кўрган ани сабру қарорим шеваси, Айлади тоқат нечук чекканда тарсо, суратинг!

Ёки Гуландом эрурсан, боз келдинг дар вужуд, Айлади Баҳромдек бизларни шайдо суратинг.

Сарв қадлар суратин чекканда нақшош азал, Бир аниф шаклида ёзиш қадди зебо суратинг.

Нақш пойингни чеколмас эрди чин суратгари Олғуси мийрот ила рус аҳли қайдо суратинг!

Бу латофатлар била борса қалисоға агар Қўймайайу бош аёғиға чалипо, суратинг!

Турфаним тасвир лэлийин мурдаларға жон берур, Йўқ эрур, жоно, ажаб бўлса Масҳод суратинг.

Кеча-кундуз журғат айлаб моҳу меҳр ойинаси Бўлмади кўрмоқ ила мустағин асло суратинг.

Фурқатий қошу кўзинг айна тасаввур аяллагач, Солди гораг кўнглиға, жонига яғло суратинг.

де туриб, овқатни мажбурлаб чирди. Ичига иссиқ киргач, бедани яйраб пинакча кетди. Чўчиб уйғонса, тепасида эри. Уриндан диқ этти туриб:

— Яхши келдингизми? — деб эгиндан пальтосини ёчиб олиб, илгича илди. Ҳовлиға тушди. Қайнониси кечки овқатға тақилф қилди. Эр-хотин йиманибгина, бир-бирларидан ҳадиксириб, дастурхон атрофи-ға ўтирдилар. Буларнинг ҳола-тини эсимдан кузатган она «Бўйинг чўзилгилар ўртаси-дан оламушқў ўтганга ўхшай-ди» деб дилдан кечиди-ю, сир бой бермади. Дастурхон

ни айтувдим. Кўнмаган эдилар, — деди келин кўзларига ёш олиб дастурхон арқоғини қўли билан ҳимариб.

— Иккаланиш ҳам номазқўл бўзуқнинг гўштини ебсизлар. Сизини келиннинг эмас, қизим деганман. Бу уйдан ҳеч қай-ча кетмайсиз. Устингизға ҳеч қандай келин келмайди. Битта бола асрайиз, бошқа гап ортқича. Ажаб эмас шундан кейин пешоналарингиз берса, — деб туғатди қайнота.

Келин билан кўёв бўйинла-ридан болангандек хоналари-ға кириб кетишди. Чолу кам-

эрий бошлади. Кўрагидан нимадир келгандек ҳузур қил-ди. Чақалоқча тикилди. Бола култ этиб ютинди. Хўрининг дили ёришиб, «до» деворисини келди. Кўздан оққан совини ёшлари гудак юзига томди. Бола эса беларво, ҳеч нарсани билмай микиллаб эмерди.

Кўнлар, ҳаётлар, ойлар ўтган сари гудак кўзга яқин бўла бошлади. Ўйдагиларнинг бирдан-бир эрмагига айланди. Айнақча қайнота билан қайнота Бахтигулни ёру қўнча нишо-нишмади.

Чоқлоқ кўлдан-кўлга ўтар, уйқўсда жинла-ниб қўйса ана кулаятти деб ич-қиларидан қувонишарди. Келиннинг ҳам этига эт қўйиш-ла бошлади. Кўнларнинг бирде ёғ қиздирётганида кўнгли айниб, ўқиб, ўқоқ бошидан қочиб чиқди-да, шафтолининг тағига келиб ўтирди. Келиннинг кўнгли беҳузур бўлаёт-ганини кўрган қайнониси ги-риллаганича унинг олдига кели-либ ҳол-аҳвол сўраётган эди, Жобир эсимдан кириб келди.

— Нима бўлди? Бунақа одатинг ёғи эди-ку. Қолган овқатни еганмидинг? Тез ёр-дам чакрайми? — деб у ақ-дам бўйқа юрди.

— Болам, сенинг ақлинг ет-майди, бунақаларни энди қў-раясан. Бу — қувонч элиси. Бош тошдан бўлсин, — деди она. Бахтигулни бағриға босиб, икки юзидан қўл-қўл ўпди.

Хўри «қалайсиз» дегандек эриға сирли бокди. Жобир сутини иссиқ қилиб, отаси ўзи-тиға қулоқ солгандан мамнун бўлиб, мийғиға қулди-да, боласини қўлға олди.

— Боланларим, сизлар бирпас дамлирингизни олиг-лар. Пиёздоғини ўзим қила-ман, — деди она ошхонаға кириб кетаркан. — Шукур, минг қатла шукур, пешоналар-иға берди. Ўзидан қўпайсин, Бахтигулим аёғизланмайдиган бўлди...

Онаси чиқиб кетгач, Хўри астойдил интиқ қилиб, мени ҳам ноумид қилма деб қўш аш билан бола оғзига сийнасини тут-ди. Чақалоқ қуруқ эмакни тортқилди. Хўрининг вужуди

пир бола асрав ҳақида бош қотирди, туғруқхона рўйхатиға ёзилдилар. Навбат етиб келди. Хат-хўнжат билан қиз бола олиб, исмини Бахтигул атаб уйга олиб келишди.

Жобирлар хонадонига ҳам чақалоқнинг «онга» деган то-вуши эшитилди. Хўри оппоқ қўйлаб ёзилган қаравотда қизаюғини олиб ётарди. Келинпешонанинг онаси, кўн-қўнларин, қариндош-уруғ келиб, янги меҳмонни мувоқеб-даб этишди. Хўри мурғани бағриға босганча ўзини тутол-май қўнғираб йилғаб турганда қайнониси уйға кириб келин-нинг қолғини кўриб:

— Болам, шукур қилинг, гудакча кўнғизингизни тутинг. Ажаб эмас, сиз келса, — деб чиқиб кетди.

Онаси чиқиб кетгач, Хўри астойдил интиқ қилиб, мени ҳам ноумид қилма деб қўш аш билан бола оғзига сийнасини тут-ди. Чақалоқ қуруқ эмакни тортқилди. Хўрининг вужуди

Зиёуддин ОРИПОВ.

ОДАМЛАР, ТАҚДИРЛАР

ҚИРҚ ЕТТИ ЙИЛДАН СЎНГ

Қўшраборт районидидаги 70-ўрта мак-табда танилиқ ўзбек ёзувчиси Вали Гафуров билан учрашув бўлди. Унда ўқувчилар, меҳнат ва уруш ветеранлари, совхоз ишчи ва хизматчилари иштирок этдилар.

Бу эски қадронларнинг кўп йиллар-дан кейинги дийдорлашуви эди. Шунин-си диққатга сазоворки, ёзувчи бундан роппа-роса қирқ етти йил муқаддам шу Қўқалла қишлоғида ўзининг меҳнат фаолиятини бошлаганди. ...1940 йил август ойининг охири. Митан район халқ маорифи бўлимига (у пайтда шун-дай район бор эди) 18—19 ёшлардаги бир йилги кириб келди.

— Ўрта Осиё давлат университетининг ўқитувчилар тайёрлаш курсини туга-тибсиз-да, табриқлайман, — унга юз-ланди мудар.

— Худди шундай. Қўпдан Самар-қанднинг узоқ тоғ қишлоқларини кўриш орасида юрардим.

— Демак, тоғларни севайсиз?

— Ҳа, мени ўқитувчилик касбини танлашга ундаган бирдан-бир куч — табият гузаллиги, унинг ўзидай одми, меҳнаткаш, ҳалол қишлоқ одамлари ҳаёти. Уларнинг фарзандларига билим бериш, ўқитиш — мен учун бахт.

Мудар Тошкентдан келган йилгитча-нинг бийрон сўзлари, одоби, ўзини туттишдан тўқинилиб кетди.

— Мана танишиб ҳам олдик, — деди кейин вазирилиқ билан. — Сизни Қўқаллага юбораман. Бу ердан қирқ чақирим келди. Айна сиз истаган жой. Ичингизга муваффақият тилайм!

Ана шу суҳбатдан сўнг Вали Гафуров гоҳ от ва аравада, гоҳ лёв Қўқаллага етиб келди. Булутларга бош қўйган қор-ли чўқилар, тоғ ён бағирларидида уй-лар, қишлоқ ўртасидан оқиб ўтадиган шарқироқ сой, яшил бог-роғлар... Бу чекка қишлоқ манзараси бўлмагач ёзу-чи хотирасида ана шундай жозиба билан муҳрланиб қолди.

Ҳаш-паш дегунча бир ўқув йили ў-

ди. 1941 йил ёз фасли бошларида у ота-наси ҳузурига отланди. Тошкент об-ластидида она қишлоғида 21 июнда етиб келди. Бироқ бошланган лэятини уруш унинг орзу-умидларини чилларчин қилди. Тоғ қишлоғи болаларини ўқитиш унга қайта насиб етмади.

Уруш даврм этарди. Аскарларимиз ҳар қарч ер учун жон олиб, жон бери-шарди. Сталинград оstonаларидаги жанг-да Вали Гафуров оғир араланди. Уни госпиталға етказишди. Бир ҳафта деган-да ҳушга келди. Бироқ иккала кў-зидан ажралганди. О, тақдир, инсонга бундан ҳам оғир қисмат бўлиши мум-кинми, ахир? — ўйлади у. Аммо Ва-таиға бўлган чексиз муҳаббати, қўнни-ларимизнинг тобора олға бораётганлиги уни руҳлантирди. У она қишлоғиға қайтиб, бармоқлари ёрдамида ёзиш ва ўқиниш ўрганди. Қўзи оқизлар макта-биде севган касби ўқитувчиликни да-вом эттирди. Бадий инқо билан шу-ғулланди. «Вафодор», «Шоҳдаги ме-зонлар» каби асарларини тақдим этди.

— Ушга йиллари, — деб эслайд Вали Гафуров — Николай Островскийнинг «Пулт-қандай тоблиди» асари менинг севган китобимға айланди. Балки бу улут ёзувчи билан тақдиримиз ўхша-лиги туйғулдири. Бу роман мени ку-рашга чорлади, қўлимға қалам олишға ундади.

Ёзувчи бир пайтлар меҳнат фаоли-ятини бошлаган мактабининг бугунги ҳа-ти билан қизикди. У вақтлар 20—30 нафар ўқувчиси бўлган мўъжағиға бошлангич мактаб ўрнида бугунги кунда беш юздан зиёд ўқувчи билим олаёт-ганидан хурсанд бўлди. Ўзи татлим берган сойиқ ўқувчилари билан дилдан суҳба-лашди.

Инсон ҳаётининг мазмунини унинг эзгу ишлари билан белгиладиди. Бунга Вали Гафуровнинг оддий, аммо ибратли ҳаёт йўли ёрқин мисолдир.

Ҳ. АБДУРАҲИМОВ.

ЎҚИНГ, ҚИЗИҚ!

СУВОСТИ ТЕЛЕФОНИ

Япониянинг «Эс-пи-си» элект-роникси фирмаси улутратовуш апоқас системасиға асослан-ган портатив сувости телефони-ни ишлаб чиқаришға киришди. Ларингофондан иборат бу ас-боб қулоқ орқасиға жойлаш-тирилган микрофонларға ула-нади. Сўнгги қўрмла нисон нутқини улутратовуш сигна-ларига айлантиради ва ҳоҳсо-ва, фонослар мазкур «телефон» ёрдамида бир-бирларидан 50 метр узоқлиқда турганлариде ўзаро алоқа қила оладилар. Ушча қатта бўлмаган ўрта батареядан иборат Янгла системанинг икки соат мобай-нида узлуқсиз ишлашини таъминлайди.

ҚОР БОЛАКАЙ КЕЛДИ

Шу ой бошларида Токиоға шимолдаги Хонкайдо ороли-дан одатдагиде бўлмаган по-сылка келди. Самолётдан юбо-рилган кўтчида қандайдис қор болакай (снеговик) ётарди. У бирор жойи эрмий аёло да-ражада келмапти.

Хонкайдо оролининг марказ-ий қисмида жойлашган Ха-яки шаҳарчасининг почта хо-димлари тақилф этган хизмат-нинг янги турли бўлмаган тақри-ба шу тартиб муваффақият-ли ўтди. «Токиолик болаларнинг ифос ва чағи қўққан қорлар-дан қор болакай жасмоқчи бўлганларини кўриш нокуш эди», — дея изоҳлайди почта мударин С. Симо бўндай шакллар ясағ гоёсини.

Бўй 36 сантиметр, оғирли-ги 4 килограмм келадиган бундай одам тоза қордан тайёрланади. Хонкайдода эса қор тўлиб-тошиб ётибди.

САМАРҚАНД ОБЛАСТИ. Гул-наҳон Жўраева Пайариқ райо-нидаги «Москва» полхози ку-тубхонасида ишлаб бошлагани-ға Янгирма йилдан ошди. Бу давр ичиде нурухона ҳар томон-лама кенгайди: китоблар сонини етти баробар ортди, олтига кўнча кутубхона ташкил этил-ди. Табиийки, мудира ташвиш-лари ҳам кўпайди. Шунга қар-рамай жоннуяр номинунгир полхоз хотин-қизлар кенгаши расилсини ҳам муваффақият-ли олиб борапти.

СУРАТДА: Гулнаҳон Жўраева.

К. ТУРСУНОВ ФОТОС.

Спорт ахбороти

ДАРВОЗАБОН МАҲОРАТ КЎРСАТДИ

Футбол бўйича мамлакат чемпионатининг биринчи ли-гасида республикамиз шара-фини химоя қиладиган Тош-кентнинг «Пахтакор» коман-даси масумиға тайёргарлини ҳар томонлама кучайтирял-ди. Ҳамоирларимиз қучли коллективлар билан ўртоқ-лик учрашувлари ўтказиб, ўз кучларини амалда синаб кўрмоқдалар. Улар олий ли-га вакиллари — Вильносо-нинг «Найғирис» ва Олма-отанин «Қайрат» командал-ари билан учрашиб, улар устидан ғалаба (2:1, 3:0) қоз-onganларидан сўнг бу сафар ўз майдонларида яна бир қучли клуб — Москванинг «Локомотив» коллективини қабул этишди. Гарчи иккала томон ҳам ҳужумға зўр бер-ган бўлса-да, таблодаги 0:0 ҳисоби учрашув охириға қад-дар узгармади.

Бу матчда «Пахтакор» дарвозабони Юрий Курбико аёло ўйин кўрсатди. Шу ку-ни 32 ёшга кирган маҳорат-ли бу футболчи ўн бир метрлик жарима тўпини қай-

тариб, стадионни тўлдириб ўтирган кўп сонли ишқибоз-ларни ҳушуд этди.

ФИНАЛЧИЛАР АНИҚЛАНДИ

Баскетбол бўйича СССР биринчилигининг суперфи-налида қатнашиб, чемпионат-нинг олтин медали учун ку-рашадиган кучли икки ко-манда маълум бўлди. Ярим финал баҳсларида рақибла-рини енгитган Қаунасининг «Жальгирис» ва ЦСКА кол-лективлари ҳал қилувчи матчларда куч синашишди. Биринчи учрашув литвал-ди баскетболчилар майдониде, иккинчи матч эса Москвада бўлади. Агар чемпионат го-либи шу беллашувлардан сўнг ҳам аниқланмаса, қў-шимча яна бир учрашув ўт-казилади.

«Қишлоқ ҳақиқатининг нав-батдаги сон 3 март, пайшанба кунин чиқади.

Редактор А. Ғ. МУХТОРОВ.

ТЕЛЕВИЗОР ЖИЗАТДА

2 МАРТ ЧОРШАНБА

● МТ I
7.00 «120 минут».
9.05 «Хайвонот оламида».
10.05 «Бриллиант қўла». Бадий фильм («Мосфильм»).

11.40 Янгилликлар.
16.00 Янгилликлар.
16.15 «Қайта кўриш прожекто-ри».

16.25 «Хормейстернинг ҳаётидан уч кун». Жанубий Сахалиндан кўрсатилади.

16.55 «Агрессиват ишлари ва ташвишлари». Ҳужжатли теле-фильмлар премьераси: «Ер-нинг ҳўжайини бўлиш учун» («ЦСДФ»), «Миллионни нима қилиш керак» (Ереван), «Узоқ Шарк» (Узоқ Шарк кинохро-ника студияси).

17.45 «Салом, музика!».
18.25 «Фидойини шахслар».
19.10 «Дунё воқеалари».
19.30 Фалсафий суҳбатлар.

20.15 «Театр» журналин редкол-легисин билан учрашув.
21.30 «Время».

22.05 «Қайта кўриш прожектори».
22.15 «Оркестр».

22.45 «Дунё воқеалари».
● МТ II
9.00 Эрталаби гимнастик.

Ўқув программаси
9.15 «Едингида», Пришвин-да... Илмий-оммабоп фильм («ЦДФ»).

9.35, 10.35 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари.
10-синф. График редактор билан ишлаш.

10.05 Немис тили. 1-йил шуғул-ланаётганлар учун.
11.05 СПТУ ўқувчиларига. Астро-номия. Ой.

11.35, 12.35 Умумий биология. 9-синф. Одамнинг келиб чи-қиши.

12.05 Немис тили. 2-йил шуғул-ланаётганлар учун.

13.05 «Икарнинг қулашин». Теле-визон бадий фильм (ЧССР).
14.45 «Табият билан ҳамжиҳатлик-да». Телевизон ҳужжатли фильми.

15.25 Янгилликлар.
15.35 Танқорий телефильмлар кундузи сеанси. «Йил қувонч-лар». 2-қисм — «Ғалати ёз», 4-серия («Ленфильм»).

18.35 Янгилликлар.
18.45 «Музика кино».

19.15 «Қарошлиқ алифбеси».
СССР — БХР телекўприги.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичикотойлар!

20.45 «Ҳамаи учун ва ҳар бир киши учун».

21.15 Ешлик қуйлайди ва рақсга тушади.
21.30 «Время».

22.05 «Қайта кўриш прожектори».
22.15 «Театр, кино ва телевиде-неда музика». Композитор Э. Артемьев.

00.10 Янгилликлар.
● УТВ
7.00 «Ассалома алайкум». Ин-формацион-музикали про-грамма.

16.45 Зоология. Сут эмизувчилар.
17.15 «Тикланиш». Илмий-омма-боп фильм («Леннаучфильм»).

17.30 Адабиёт. Р. Тагор — Ҳин-дистоннинг буюк ёзувчиси.
18.00 Кўрсатувлар программаси.
18.05 «Ҳаммом кунин». Мульт-фильм.

18.15 «Пионерлар мамлакатиде».
19.00 «